

FORENINGSMEDDELELSER.

Dansk kulturhistorisk Museumsforenings Aarsmøde i Odense 19.—20. Juni 1941.

Museumsrepræsentanterne var indbudt til at overvære Indvielsen af Fyns Stiftsmuseums nyordnede kulturhistoriske Samlinger i Møntergaarden den 19. Juni Kl. 16.30. Efter en Pause begyndte Aarsmødets Forhandlinger Kl. 20.15 i Museets Kirkesal. Sekretæren, Magister Chr. Axel Jensen, meddelte, at Formanden paa Grund af Sygdom desværre ikke kunde deltage i Mødet, og foreslog paa Bestyrelsens Vegne Sagfører Ernst, Odense, til Dirigent. Derefter foretoges Navneopraab. Følgende 37 Museer var repræsenterede: Handels- og Søfartsmuseet, Helsingør Bymuseum, Dansk Landbrugsmuseum, Post- og Telegrafmuseet, Tøjhusmuseet, Københavns Bymuseum, Nationalmuseets 2., 3. (Folkemuseet) og 6. Afd. (Møntsamlingen), Holbæk, Kalundborg, Næstved, Stege, Rønne, Maribo, Odense, Bogense, Svendborg, Ringe, Hjørring, Skagen, Tisted, Aalborg, Nykøbing M., Randers, Hobro, Forhistorisk Samling Aarhus, Den gamle By Aarhus, Horsens, Vejle, Kolding, Ringkøbing, Herning, Haderslev, samt Kerteminde, Odde og Det nationalhist. Mus., Frederiksborg.

Sekretæren oplæste *Formandens Beretning*. Foreningens Medlemstal er steget fra 63 til 69. Nyindmeldte Museer er Silkeborg, Kerteminde, Odde, Struer, Gilleleje og Det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg. De nye Medlemmer blev budt Velkommen. Man mindedes tre afdøde Kolleger: Overlærer *J. Aldal*, Holstebro, Amtsforvalter *Axel Holck*, Maribo, og Museumsinspektør *Jørgen Olrik*.

Formanden omtalte derefter de to forløbne Aars Forhandlinger. I Fjor var det paa Grund af Forholdene efter den 9. April ikke muligt at afholde noget Møde, og alt syntes en Tid saa haabløst, at Bestyrelsen maatte anse det for ørkesløst at forsøge at indbyde til et ekstraordinært Møde, selvom vi var klare over, at Halvdelen af Bestyrelsen sad uden godkendt Mandat.

Efter Nytaar 1941 er det dog gaaet bedre med vort største Programpunkt: *Forbedringen af Provinsmuseernes Kaar*, end vi en

Overgang turde haabe. Trods yderst vanskelige Forhold er der nu opnaaet en Forhøjelse af Provinsmuseernes Statstilskud — langt fra alt, hvad vi kunde ønske, men dog et ikke uvæsentligt Fremskridt. For Finansaaret 1941/42 er der bevilget et Tilskud til disse Museer paa 63.000 Kr., hvilket i Forhold til foregaaende Aars Bevilling betyder en Forhøjelse paa 41.050 Kr. Uforandret er blevet Provinsmuseernes Fællesbevilling, »Lotteripengene«, paa 20.000 Kr. Ialt da 83.000 Kr.

Vejen til dette Resultat har været lang og besværlig. Straks efter Foreningens Stiftelse i 1929 og i Tilslutning til Forhandlingerne herom paa Aarsmoderne indsendte Bestyrelsen til Undervisningsministeriet det ene Andragende efter det andet om Ansættelse af Museumskonsulenter, uden at dette i nogen Henseende reagerede derpaa. I 1931 indsendtes derfor et Andragende til Regering og Rigsdag om Nedsættelse af en Kommission til Drøftelse dels af ny Regler for Statstilskuddets Fordeling, dels angaaende Formen for og Størrelsen af Statstilskuddet. »Svaret« blev en Nedsækering paa 10 pCt. af Museernes hidtilværende Statstilskud! Andet Svar gaves i hvert Fald ikke, hvorfor vi i 1932 desangaaende sendte en Skrivelse til Undervisningsministeriet.

Først i 1934 fik vi Meddelelse om, at Undervisningsministeriet havde besluttet at nedsætte et Udvalg, hvortil Bestyrelsen skulde udpege to Medlemmer. Hertil valgtes jeg som Foreningens Formand og kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt Norn, Horsens. Udvalgets øvrige Medlemmer blev: Departementchef Graae som Formand, iøvrigt Kontorchef Korsgaard (som senere afløstes af Kontorchef Hegermann-Lindencrone, der atter afløstes af Kontorchef Alb. Michelsen), Museumsdirektør Dr. Mackeprang (afløstes senere af Dr. Nørlund), Museumsinspektørerne Dr. J. Brøndsted og Mag. Chr. Axel Jensen samt Folketingsmand Vanggaard.

Udvalgets første Møde afholdtes ¹³/₁₁ 1934, men Hovedudvalget har senere kun holdt faa Møder. Det egentlige Arbejde kom til at foregaa i Underudvalg, hvis Formænd blev de nævnte Kontorchefer, i første Underudvalg Hr. Korsgaard. Dettets øvrige Medlemmer var Dr. Mackeprang, Magister Chr. Axel Jensen og jeg. Den første Opgave, for Ministeriet vist den vigtigste, blev Udarbejdelsen af et Forslag til ny Regler til Afløsning af Bekendtgørelsen af ¹⁵/₁₂ 1915. Arbejdet hermed begyndte ¹³/₃₁ 1934 og afsluttedes først ¹⁷/₃ 1938. Behandlingen heraf tog altsaa ³/₄ Aar, skønt Mag. Jensen og jeg hurtigt kunde forelægge et fuldt udarbejdet og motiveret Forslag, som blev Grundlaget for Forhandlingerne i Underudvalget.

Jeg kan ikke undlade her at udtale en stærk Beklagelse dels over denne lange Tid, dels over den lange Tid, det tog, før Ministeriet endelig besluttede sig til at nedsætte Udvalget. Ti var der hertil ikke hengaaet saa mange Aar, vilde den afsluttende Udvalgsbetænkning, der fandt Sted i Mødet den 4/11 1939, kunne have foreligget længe, før Krigen kom, og Forslaget om Statstilskuddets Fordeling og Størrelse vilde da utvivlsomt være blevet vedtaget af Rigsdagen i uændret Skikkelse.

De nye Regler, for hvilke jeg gjorde Rede paa Foreningens Møde i København 20/10 1938 (se Fortid og Nutid XIII, S. 54), skal jeg derfor ikke nu komme ind paa. Jeg maa her kun fremhæve følgende: De ny Regler stiller langt større Krav til Provinsmuseerne end hidtil. Naar jeg gik med hertil, skete dette dels ud fra et Ønske om derigennem at hæve disse op i et højere Plan, dels ud fra den Forudsætning, at et meget betydeligt øget Statstilskud maatte blive Resultatet af de kommende Forhandlinger herom. Reglerne er da heller ikke endnu sat i Kraft.

17/3 1938 nedsattes et nyt Underudvalg til at klarlægge de statsunderstøttede Museers økonomiske Forhold. Formand blev Kontorchef Hegermann-Lindencrone, der senere afløstes af Kontorchef Alb. Michelsen. De øvrige Medlemmer blev Museumsinspektørerne Dr. J. Brøndsted og Mag. Chr. Axel Jensen samt jeg. Udvalgets første Møde afholdtes 16/5 1938, dets næste Møde først 4/4 1939, omtrent et Aar efter. Drøftelserne angik først Museernes økonomiske Forhold samt Spørgsmaalet om, hvilke Museer der burde betegnes som Centralmuseer. Og som en passende Forøgelse af Museernes aarlige Statstilskud foreslog Formanden en Forhøjelse til det dobbelte, altsaa c. 40.000 Kr. ialt, hvilket vilde ligge »indenfor det opnaaeliges Grænser«. Jeg fremsatte senere et Forslag, der vilde forøge Tilskuddet til c. 100.000 Kr., heri ikke beregnet »Lotterimidlerne«. Dette Forslag refererede jeg paa Aarsmødet i Aabenraa den 19/5 1939. Og Mødet vedtog angaaende dette Forslag en Udtalelse, hvori det bl. a. hed, at *»de foreslaaede Summer er ikke tilstrækkelige, naar Museerne skal sættes i Stand til at løse de Opgaver, som Forslaget til de ny Regler forudsætter«* (Se Fortid og Nutid XIII, S. 116).

Underudvalget afsluttede derefter i flere Møder hurtigt sit Arbejde og afgav sin endelige Betænkning 17/6 1939. Dennes almindelige Bemærkninger var gode nok, men det finansielle Udbytte for Museerne vilde blive altfor ringe: En Forøgelse af det hidtilværende faste Tilskud med 30 % af Museets stedlige Tilskud og andre Indtægter, ialt ca. 17.000 Kr. + en Dispositionsbevilling paa 10.000 Kr. aarlig til Hjælp til Indlægning af Centralvarme,

store Anskaffelse af Montrer og større Omordninger. Hertil kom endvidere 8400 Kr. til 2 Museumskonsulenter paa Nationalmuseets Konto.

Jeg var Medunderskriver af Betænkningen, men indgav en Særdtalelse, hvori det bl. a. hed: »Jeg underskriver Underudvalgets Betænkning og Forslag, fordi jeg kan tiltræde Betænkningens almindelige Bemærkninger, og fordi jeg kan tiltræde Underudvalgets Forslag vedrørende dettes Principper for Tildelingen af det foreslaede Statstilskud, der, ligesom den foreslaede Forhøjelse af dette, vil faa ikke ringe Betydning for Provinsmuseerne til at opfylde deres Opgaver. Men jeg maa fastholde, at Størrelsen af det af Underudvalget foreslaede Statstilskud dog ikke opfylder de lokale kulturhistoriske Provinsmuseers berettigede Krav paa større økonomisk Støtte fra Statens Side . . .«. Jeg henviste desangaaende ogsaa til den paa Mødet i Aabenraa vedtagne Resolution.

Saa tog Hovedudvalget fat, og der afholdtes to Møder den 28/6 og 4/11 1939. I begge deltog foruden Ministeriets og Nationalmuseets Repræsentanter Folketingsmand Vanggaard, Arkitekt Norn og jeg.

Her henviste jeg til min Særdtalelse i Underudvalgets Betænkning og krævede større Statstilskud end der foreslaet. Og Hr. Vanggaard støttede mig kraftigt i saa Henseende: »man maatte mindst stille Forslag om 100.000 Kr.«. Den endelige Betænkning sluttede sig paa væsentlige Hovedpunkter til Underudvalgets Forslag, men den viste ogsaa langt større Forstaaelse af vore Ønsker om større økonomisk Støtte. Som Bilag optoges en Afhandling om »Hjemstavnmuseet og dets Benyttelse«, som jeg havde skrevet i Hjemstavnsbogen. Det fastsloges, at uden en meget betydelig Forøgelse af Statsstøtten vil Provinsmuseerne gaa tilbage eller i bedste Fald stagnere. Forslaget til ny Regler vedrørende statsunderstøttede og statsanerkendte kulturhistoriske Museer i Provinsen forblev ialt væsentligt uforandret. Som utvivlsomme *Centralmuseer* udpegedes: Aalborg, Aarhus, Bornholm, Haderslev, Herning, Hjørring, Holbæk, Kalundborg, Koldinghus, Maribo, Odense, Randers, Sønderborg og Viborg. Men det tilføjedes, at der principielt intet var til Hinder for, at andre Museer under en energisk Ledelse kan blive Centralmuseer.

Af størst Betydning var dog den økonomiske Side af Betænkningen. Med energisk Støtte af Vanggaard indstilledes det til Ministeriet, at der paa Finansloven for 1940/1941 søgtes tilvejebragt følgende Bevillinger, der betød en betydelig Forøgelse af Underudvalgets Forslag:

Som Tilskud til de kulturhistoriske Provinsmuseer 88.125 Kr., deraf 70.125 som ordinært Tilskud, 15.000 Kr. som Dispositionsbevilling (til særlige Formaal som større Anskaffelser af Montrer, Indlægning af Centralvarme og elektrisk Lys o. lign.) samt 3000 Kr. som Honorar og Rejsepenge for de to Tilsynsførende fra Nationalmuseet. Endvidere udover de nævnte 88.125 Kr. 8.400 Kr. til Ansættelse af to honorarlønnede Museums konsulenter. En Forudsætning var desuden, at Fællesbevillingen (Lotteripengene) paa 20.000 Kr. vedblivende bevilgedes, saaledes at Statens Tilskud til Provinsmuseerne vilde komme op paa godt 116.000 Kr.

For Tilskuddene til de enkelte statsunderstøttede Museer foresloges en Fordobling af de hidtilværende faste Tilskudssummer, saaledes at Grundtilskuddet skulde være 2000 Kr. for Centralmuseer, 1000 Kr. for de andre. Hertil 50 % (i Stedet for 30 %) af Museets stedlige Indtægt — dog ikke udover Grundtilskuddets Størrelse. Toppen blev altsaa skaaret af. De bedst aflagte Museer kunde ikke naa udover 4000 Kr., men alle steg. Intet af de hidtil statsunderstøttede Museer vilde komme under 1500 Kr. aarlig — med Udsigt til Stigning efterhaanden som de stedlige Indtægter vokser.

Derimod lykkedes det desværre ikke i denne Omgang at opnaa Resultater for de ikke statsunderstøttede Museer. Ministeriets Repræsentanter var nu, som før, absolut imod at bevilge faste Aars-tilskud til dem, førend de ny Regler var sat i Kraft, og før Begrebet »Statsanerkendelse« er nøjere prøvet.

Saaledes syntes det paa dette Tidspunkt at lysne for Museernes store Sag. Men der var Krig i Europa, og ingen vidste, hvad Fremtiden bar i sit Skød ogsaa for vort Land. Museernes gode Ven, Folketingsmand *Vanggaard* søgte at holde Gryden i Kog, idet han under Forhandlingerne i Rigsdagen om Finanslovforslaget for 1940/41 flere Gange fremdrog vor Sag, bl. a. i Oktober og November, og indtrængende henstillede til Undervisningsministeren at søge Udvalgets beskedne Forslag gennemført. ^{12/12} 1939 fik tre Medlemmer af Bestyrelsen: Albert Thomsen, C. A. Jensen og jeg Foretræde hos Undervisningsminister Jørgen Jørgensen, der beklagede, at Bevillingen ligesom alle andre ny kulturelle Bevillinger havde maattet stryges af Finanslovforslaget; men han udtalte sin Sympati for Provinsmuseernes Arbejde og sin Erkendelse af, at der maatte skaffes Provinsmuseerne flere Penge. Han havde igen forhandlet med Finansministeren om Muligheden for at gennemføre Bevillingen.

^{18/1} 1940 søgte jeg Foretræde hos Undervisningsministeren for at høre lidt om Forslagets Skæbne siden forrige Gang. Han ud-

talte, at Udvalgets Forslag havde været taget op paa Ministeriets Budget; men Finansministeren havde strøget Forhøjelserne som andre Nybevillinger paa Grund af Krigens Virkninger ogsaa paa vort Lands Økonomi. Finansministeren havde dog henvist Spørgsmaalet til en senere Drøftelse. En saadan havde ogsaa fundet Sted; men intet var at gøre i denne Rigsdagssamling. Men Ministeren vilde til næste Finanslov atter søge at fremme Sagen, hvis Situationen tillod dette. Derimod vilde Ministeren nu se, at faa 10 % Fradraget i Museernes Tilskud slettet. Jeg udtalte hertil, at som et symbolsk Udtryk for Ministerens gode Vilje vilde vi kunne betragte dette som et lille Lynglimt i Mørket. Saaledes skete det da ogsaa. Og jeg tvivler ikke om, at Undervisningsministeren meget gerne havde set, at han havde kunnet skaffe os mere.

Vi kunde dog ikke undgaa at nære Frygt for, at de interministerielle Forhandlinger om Finanslovsforslaget 1941/42 vilde resultere i en stærk Nedskæring af Forslagets Summer. Det var klart, at der maatte agiteres ikke blot af Bestyrelsens enkelte Medlemmer, men ogsaa i videre Kredse. Under disse Forhold fremkom ved Nytaarstid den Henvendelse til Foreningens Medlemmer, som alle kender, og som jeg derfor ikke behøver at repetere her.

I Tilslutning hertil tilstillede vi efter Konference med Vanggaard den ²⁵/₁ 1941 et længere Memorandum til Regering og Rigsdag, der indbragtes til Rigsdagen gennem Hr. Vanggaard. I dette Andragende rekapituleredes atter en Gang Provinsmuseernes Stilling og hele Sagens Historie. Det udtaltes yderligere, at »Museums-sagens kulturelle Betydning ikke er blevet mindre under de nuværende Forhold. Provinsmuseerne har store Muligheder for at yde et roligt og sagligt Arbejde til at uddybe og styrke Folkets Forstaaelse af dets Tilknytning til vor Fortid. Men deres folkeopdragende og folkeoplysende Maal naas kun, hvis de er velordnede og populært forklarende samt tilgængelige paa kolde Vinterdage. Dette er umuligt uden Penge; frivilligt Arbejde løser ikke Opgaven, hvor gerne det end ydes«. Endvidere udtaltes til Slut: »Opnaas ikke en Forøgelse af Bevillingen i indeværende Finansaar, bliver Museernes Chancer for en Forbedring af deres Kaar kun meget smaa indenfor et Aaremaal«.

Endelig fik jeg ⁷/₃ i Aar ved Vanggaards Hjælp Lejlighed til at komme tilstede i Finansudvalget. Underhaanden forlød det nemlig, at der forelaa Mulighed for, at der nu vilde blive taget noget Hensyn til Udvalgets Forslag, dog med en væsentlig Nedskæring. Derfor var det mig en Glæde at faa Lejlighed til i et lille Foredrag i Finansudvalget paa en 10 Minutters Tid i største Korthed

at rekapitulere Museernes Stilling og Vilkaar samt at udtale, at Udvalgets Forslag efter vor Opfattelse endog laa i Underkanten af det Beløb, som Provinsmuseerne rettelig burde have. Endvidere udtalte jeg, at skulde det ske, at Udvalgets Forslag vedtoges baade med en væsentlig Nedsættelse af Grundtilskuddet, men ogsaa med Bortfald af Bevillingen til to Museumskonsulenter og Bevillingen til væsentlige Forbedringer, kunde Museerne ikke modtage de ny almindelige Regler, der paalægger de statsunderstøttede Museer talrige helt ny Pligter og ret store finansielle Krav. Derfor burde disse i saa Fald ikke sættes i Kraft. Udvalgets Formand fik efter Ønske mit Manuskript, og jeg besvarede forskellige Spørgsmaal fra Medlemmerne af Finansudvalget. Jeg tror, at denne min Henvendelse ikke har været helt uden Virkning.

Nu foreligger der fra Ministeriet en Skrivelse af 5. Maj 1941 til de statsunderstøttede Museer, hvori det meddeles, hvad der er bevilget for Finansaaret 1941/42 til disse. Naar dette Resultat er blevet relativt godt under de nuværende vanskelige Forhold for vor Land, maa vi først og fremmest takke Folketingsmand Vanggaard derfor. Medens Udvalgets Forslag lød paa 116.525 Kr., er der opnaaet 83.000 Kr. ialt i Tilskud (begge med »Lotteripengene« incl.), altsaa 33.000 Kr. mindre end efter Udvalgets Forslag — men dog godt en Fordobling af den hidtil bevilgede Sum.

Nedsættelsen er naaet dels ved en Nedskaering af Grundtilskuddet til henholdsvis 1300 Kr. og 650 Kr., hvoraf følger, at heller ikke Toppen af Tillægget paa uforandret 50 % kan overstige disse Beløb. Maximum for Statstilskuddet kan altsaa for de enkelte Museer blive 2600 Kr., Minimum kan enhver for sig udregne ved at addere 650 og Halvdelen af de lokale Indtægter. Det bliver i hvert Fald Fremgang for alle, især da Museerne er berettiget til at medregne Lejeværdien af egne Lokaler i egen Ejendom samt Lejeværdien af Lokaler, der vederlagsfrit stilles til deres Raadighed. Efter Ministeriets Beregning, hvis Detailler ikke er mig bekendt, vil Totalsummen for indeværende Finansaar blive 50.700 Kr.

Dispositionsbevillingen er nedsat fra 15.000 til 11.000 Kr., hvoraf dog de 700 Kr. forlods kan tages for at fyldestgøre ovenstaaende Tilskud. Af denne vil der da, som Regel under Forudsætning af tilsvarende Tilskud fra anden Side, kunne ydes Museerne Tilskud til særlige Indretninger og Arbejder, Omordninger, Montrer, Centralvarme, elektrisk Lys.

Yderligere er Forslaget om 8.400 Kr. til to Museumskonsulenter helt udgaet.

Trods de Fremskridt, som er vundne, kan der naturligvis ikke være udelt Tilfredshed med det opnaaede. Personlig beklager jeg

i allerhøjste Grad, at Pengene til de to *Museumskonsulenter* er strøgne, og jeg havde haabet og troet, at Ministeren havde optaget et særligt Forslag herom paa Tillægsbevillingsloven. Dette er ikke sket, men det siges, at man vil søge det gennemført paa Finansloven for 1942/43. Gid dette maatte ske!¹⁾

Den ny Ordning forudsætter, at de af Udvalget foreslaaede ny *Regler* nu sættes i Kraft. Det deri i § 7.10 omtalte *Museumsnævn* er ogsaa allerede nedsat af Ministeriet og bestaar af Dr. J. Brøndsted, Museumsinspektør Chr. Axel Jensen og Foreningens Formand.

Da de af Udvalget foreslaaede Bevillinger, hvormed Museerne efterhaanden alle kan opfylde Reglernes Krav, nu er nedskaaret, vil Museerne have større Vanskelighed ved at opfylde Kravene. Jeg beklager, at Reglerne maa sættes i Kraft, førend deres Forudsætninger er i Orden.

Til de ikke statsunderstøttede Museer, som med største Ret kan føle sig skuffede, skal jeg sige følgende: Forhøjelsen af de faste Tilskud til de statsunderstøttede vil sikkert indirekte komme dem tilgode ved at aflaste Lotteripengene (de 20.000 Kr.). Begrebet »Statsanerkendelse« vil nu blive en Realitet — ogsaa for Tilsynets Vedkommende. Dette Begreb og dermed Muligheden for at faa faste Statstilskud vil forhaabentlig ogsaa efterhaanden kunne udstrækkes til flere og flere Museer. Trods Ministeriets afvisende Holdning overfor Smaamuseerne er det helt klar over, at der er en Række Museer, der i Aarevis har søgt om Tilskud, og som nu bør have Hjælp.

Til Supplering af Beretningen maa det endnu nævnes, at vi har fuldført og udgivet *Museumsstaten*, Bogen »Danske kulturhistoriske Museer« som en smukt trykt Bog paa 127 Sider, der forhaabentlig er modtaget af vore Medlemmer med Glæde. Den har utvivlsomt ogsaa gjort sin Nytte i Agitationsarbejdet.

Jeg vil gerne som Afslutning paa denne lange Beretning stille følgende Forslag:

1) Foreningen retter en Tak til Folketingsmand *Vanggaard* for hans store Arbejde og Indsats for Museernes Sag.

2) Tilføjelse til vore Love: Formanden repræsenterer Foreningen i det af Undervisningsministeriet nedsatte Museumsnævn.

3) *Resolution*: Idet Dansk kulturhistorisk Museumsforening med Tak anerkender de nu vundne Resultater, maa den fremhæve Betydningen af, 1) at der snarest ansættes to Museumskonsulenter

¹⁾ Forslag herom er optaget paa Finanslovsforslag fremsat i Rigsdagen Oktober 1941.

i Overensstemmelse med de Ønsker, som Foreningen fra første Færd har fremsat herom, 2) at Ordningen af de ikke statsunderstøttede Museers Forhold søges fremmet, og 3) at Statens Bidrag til de kulturhistoriske Provinsmuseer snarest muligt bringes op paa den Højde, som Udvalget har foreslaaet, da de nu tilstaaede Ydelser er ganske utilstrækkelige.

Dirigenten takkede for Beretningen fra Formanden. *Klem*, Kronborg, gjorde sig til Talsmand for Anerkendelse af det udførte Arbejde og spurgte om, hvorledes de statsunderstøttede Museers Tal kan forøges (talte her for Helsingør Bymuseum). Er Andel i Lotterimidlerne Adkomst? *Jørgensen*, Aalborg, var glad for Forhøjelsen, men udtalte sin Frygt for, hvorledes Kommunerne vil stille sig. Statstilskuddet staar jo ikke i noget rimeligt Forhold til det, mange Kommuner yder. Aalborg Museum har hidtil modtaget 12.300 Kr. fra Kommunen og private. *Ernst*, Odense, delte ikke disse Betæneligheder. Tilskudet betød ikke ret meget for Odense Museum, men Tendensen var rigtig. Var glad for, at de mindre Museer fik forøget Tilskud. De bereder Jordbunden for større Interesse. *August Hansen*, Kerteminde, foreslog, at de ikke statsunderstøttede Museer slutter sig sammen. *Sekretæren* havde ved Indvielsen her i Odense faaet et stærkt Indtryk af, at Provinsmuseerne først og fremmest maa bygge paa Lokalpatriotisme. Men det er yderst faa, der kan bygge herpaa alene. De opnaaede Resultater af Udvalgsforhandlingerne er ikke saa store som haabet, men i Betragtning af Forholdene alligevel uventet gode. Havde haabet paa et lille rosende Ord fra de mellemstore og mindre statsunderstøttede Museer, for hvem det øgede Tilskud betyder noget. Men de tilfredse tier vel som Regel! Sekretæren forstod de ikke statsanerkendtes Misfornøjelse. Den er ikke uberettiget (Hør!). Til *Klem* kunde han sige, at Museumsnævnet først for to Dage siden havde holdt sit første Møde, hvor Ministersekretær Rode ekstraordinært var tilstede. Her drøftedes Reglerne, og det kan siges, at der vil blive taget Hensyn til Foreningens Ændringsforslag paa Aabenraamødet af § 6, Stk. 1, om Statstilskudets Anvendelse. Det foresloges i Aabenraa at tilføje »fortrinsvis«. Dette Forslag bliver sikkert taget til Følge i Paragraffens endelige Udformning. Dispositionsbevillingen er udelukkende givet til Museer med fast Tilskud. Der foreligger enkelte Andragender fra ikke statsunderstøttede Museer om fast Aarstilskud. Alle disse 5—8 Aar gamle Andragender optages til fornyet Undersøgelse. Mødet havde en rent forberedende Karakter. Museer, der har faaet Part i Lotteripengene vil vistnok blive betragtet som statsanerkendte. Om dem, der som Kerteminde staar helt udenfor, tør jeg

i Øjeblikket ikke sige noget bestemt. Bliver de ikke spurgt af Ministeriet, bør de følge det Princip ikke at holde sig tilbage, men indsende Andragender. En Udvidelse af Kredsen af statsunderstøttede Museer vil sikkert blive aktuel i en ikke uoverskuelig Fremtid. *H. P. Hansen*, Herning, ønskede, at Formanden, *C. A. Jensen* og *Vanggaard* skulde have den Tak, de havde fortjent. Iøvrigt var der ikke noget at raabe Hurra for i Betragtning af Kronens synkende Værdi. Tilskudet var ikke reelt større nu end for 50 Aar siden! Men Forhøjelsen kan hjælpe til, at Kommunerne yder noget mere. *Ernst* takkede ogsaa paa de større Museers Vegne. Betydningen er for os først og fremmest moralsk.

Paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt udskødes Oversigten over Fællesbevillingens Fordeling til den følgende Dag. Man gik derefter over til Punkt 2, Kassererens *Regnskabsafleggelse*. *Udall* gjorde først opmærksom paa, at Regnskabet for 1939 er udsendt. Fastslog, at der nu er 69 Museer, hvoraf de 64 har betalt Kontingent for Aaret 1940; Resten er nyindmeldte. Aarsindtægten har været: Medlemskontingenter 640 Kr., Renter m. m. 87 Kr. 60 Øre. Overførte Beholdninger 1452 Kr. 80 Øre, ialt Aktiver 2180 Kr. 40 Øre. Passiverne er 849 Kr. 53 Øre, hvilket giver en Kassa paa 1330 Kr. 87 Øre. Regnskabet, der er revideret af *Hjørt-Nielsen*, godkendtes.

Efter Mødet spistes Smørrebrød i Museets Lokaler.

Mødet fortsatte Fredag Kl. 9.15 med *Sekretærens* Oversigt over *Ministeriets Fordeling af Provinsmuseernes Fællesbevilling for 1939—40 og 1940—41*.

	1939	Kr.	1940	Kr.
Køge	Genstande fra 18.—19. Aarh...	300.00		
Holbæk	Empire-Møbler	600 00	Møbler	300.00
Kalundborg	Stenoldsager . .	400.00		
Næstved	Smedelavsvel- komst	1500.00		
Rønne	Renaiss.-Skab .	600.00		
Maribo			Oldsager	250.00
Odense	Renaiss.-Kiste og Bord	2000.00	Chatol, Sølvsgager . . .	975.00
Hjørring	Indkøb og Konservering .	1332.60	Indkøb	1500.00
Thisted	Konservering .	450.00	Sølvbæger . . .	125.00 (NM)
Nykøbing M.	Konservering .	350.00	Konservering	250.00
Aalborg			Konservering (Rødslet)	450.00
			Sølvlysesæt . .	1980.00 (NM)
Viborg			Konserv. af to Portræt- malerier	250.00

	1939	Kr.	1940	Kr.
Randers	Bondestue	800.00	Konservering	65.00 (NM)
Grenaa	Konservering .	80.00 (NM)	Konservering	100.00
Aarhus			Oldsagssam- ling (delt m. Maribo)	2500.00 (NM)
Aarhus	Gamle By	300.00	Sølv Tobaks- daase	150.00
Horsens	Renaiss. Snit- værker	1200.00 (NM)		
Koldinghus	Loftsmalerier (Adelsvaaben) .	2500.00	Kiste, Elgskelet	1100.00
Herning	St. St. Blicher- Chatol	1100.00		
Tønder			Fajanceovn . .	1200.00
Gl. Estrup	Portrætmale- rier, Barok- stole	1400.00	Konservering	20.00 (NM)
Liselund	Konservering .	3000.00	Indkøb	2000.00
Helsingør			Konservering	1500.00
Hillerød	Konserverings- arbejder	300.00	Maleri	375.00
Roskilde	Stenoldsager . .	150.00	Konservering	200.00
Sorø	Akvarel: Inge- manns Hus . . .	40.00 (NM)	Sølvskeer	70.00 (NM)
Nykøbing F.			Jordfund	300.00
Glamsbjerg			Kobberfad . . .	125.00 (NM)
Nyborg	Konservering .	600.00		
Aars	Spejl (Konserv.)	70.00	Konservering	10.00 (NM)
Hobro	Indkøb, Kon- servering	500.00	Vogn	100.00
Fredericia	Oldsager	250.00	Konservering	600.00
	Borgmester portræt	125.00 (NM)		18.50
			Indkøb	500.00
			Indkøb	200.00
			Væversvende- lade	65.00
			Billedkonser- vering	67.50
Nationalmuseets	Fotograf.	42.40		67.50

Tildelingerne til Gl. Estrup og Liselund er jo ikke populære i denne Kreds, fordi Fællesbevillingen i sin Tid er gennemført ved Foreningens Initiativ. Men det er Ministeriet, der har Dispositionsretten. Tildelingerne er i Reglen sket efter Ansøgning. I enkelte Tilfælde har Nationalmuseet, især i Aaret 1940, benyttet sin traditionelle Ret til Indgriben ved Køb af Genstande — saaledes købtes en privat Samling, der fordeltes mellem Aarhus, Maribo m. fl. Museer. I 1940 har kun Halvdelen af Konserveringsbegæringerne kunnet efterkommes. Nationalmuseet har de sidste Aar i sine Ind-

stillinger til Ministeriet om Fordelingen motiveret Afslag, og disse Motiveringer er meddelt de paagældende Museer, da de sikkert kan være Rettesnor for fremtidige Ansøgninger. Naar der er Tale om Erhvervelse af Kopier, kan Ansøgninger i Reglen ikke imødekomes. Ønskes der Midler til Konservering, bør man i Reglen først forhandle med Nationalmuseets Konserveringsanstalt for at sikre en forsvarlig Behandling.

Andrup: Bevillingen er jo givet til Bevarelse af Kulturminder. Derfor berettiget, at Gl. Estrup og Liselund faar Del i den. *C. A. Jensen:* Bevillingen gælder kulturhistoriske Museer i Provinsen. Formelt er der intet at sige til Tildelingerne til de nævnte Museer.

Derefter gik man over til Diskussion af *Sagregisterspørgsmaalet*. *Sekretæren* opridsede Arbejdets hidtidige Forløb. Folkemuseets nye Forslag er sammen med Dr. Søgaards og Udvalgets oprindelige Forslag blevet duplikeret og udsendt til Medlemmerne samt i Overensstemmelse med Forhandlinger paa et Møde i Aarhus gamle By 1939 til skandinaviske Kolleger. Desuden er det efter Anmodning sendt til Norske Museers Landsforbund. Men endnu er der trods Anmodning ikke indløbet Udtalelser fra disse, hvilket under de nuværende Forhold er forstaaeligt. Sekretæren gav derefter Ordet til Magister *Sv. Jespersen*, der har redigeret Folkemuseets Registrantforslag. Han kritiserede det første Forslag ud fra den Betragtning, at det egentlig ikke er »sagligt«. Det spoger om, hvad Genstandene skal bruges til — ikke om, hvordan de bruges. Mente, at Museernes Indhold ikke bare skal være Samlinger; de skal være *kulturhistoriske* Samlinger. I den Henseende staar vi langt tilbage for vore Nabolande, især Sverige. Registranten bør mane til ikke at glemme den kulturhistoriske Side. *Uldall* udtalte, som Medlem af Udvalget, at han var gaaet ind for Jespersens Forslag, omend ikke uden Betæneligheder. Det sidst anførte Argument har været afgørende. Vi har endnu de gamle levende, som vi kan udspørge om Brugen af Genstandene. Men om en Generation er den glemt. Folkemuseet har antaget Jespersens Forslag. For de smaa Museer bliver det vanskeligt at bruge, fordi de ikke raader over et saa stort Apparat. *Søgaard:* Man maa af praktiske Grunde tage Registreringen mere summarisk. Skal man arbejde med Sagen, bliver det meget vanskeligt at bruge Folkemuseets Registrant, der har alt for store Undergrupper. Foretrak en enkelt Overgruppe og en Undergruppe. *Friis* var klar over, at en Registrant er udmærket for dem, der har Tid. For os gælder det mere om at faa en ordentlig Protokol. Saml saa meget som muligt! Saa kan der altid laves Kartotek, naar vi gaar af, og der kommer lønnede Inspektorer. *H. P. Hansen:* Traditionen kan

ikke reddes bagefter! *Sp. Larsen*: Idéen var at søge gennemført en fælles Form for alle Museer. Vi har i Odense praktiseret Sogaards System. Det virker godt og giver en let Orientering. Tvivlede ikke paa, at Jespersens Forslag var udmærket for Museer med det nødvendige Apparat; men anbefalede at vedtage Sogaards. *Uldall*: Jespersens System omfatter ogsaa Ordningen af etnologiske Optegnelser. Det er en væsentlig Grund til, at Folkemuseet har vedtaget at bruge det. Det vilde være meningsløst at bruge to Systemer her. *Galster* foreslog at anvende Decimalinddelingen i Registranterne. *Uldall* mindede om Otto Smiths Afh. i »Fra Arkiv og Museum« om Decimalsystemet. Det kan tilføjes senere. *Klem*: Specielle Museer som Søfartsmuseet maa selv lave sit System. Vi kan derfor ikke bruge noget af de to Forslag. Iøvrigt er Sogaards System sikkert lettest at anvende. Men til Brug for Studiet, som jeg anser for det vigtigste, er det andet sikkert det bedste. *Jungersen*, Maribo, mindede om, hvor svært det er for en ny Mand at overtage et Museum, der mangler en saglig Registrering. Foretrak det mest praktiske System fremfor det mere videnskabelige. *Uldall* foreslog de smaa Museer at vente lidt. *Steensberg* mindede om, at Foreningen under Forhandlingerne om de nye Regler for Provinsmuseerne stadig har fremhævet Bibliotekernes Stilling som forbilledlig. Men skal vi opnaa lignende rundelige Bevillinger af Staten, maa vi ogsaa røgte tilsvarende folkeoplysende Opgaver. Det kan vi kun gøre ved at faa Tingene i Museerne til at fortælle et Stykke Kulturhistorie. Mente, at Fremtiden vil bringe en stærk Udvikling i Museernes Undervisningsopgaver. Derfor maa vi hellere udskyde Vedtagelsen af et Sagregistersystem end at vedtage et System, der i Løbet af faa Aar vil vise sig utidssvarende. De middelstore Museer vil indenfor en overskuelig Aarrække vokse sig store, og de store vil til den Tid have en videnskabelig Medarbejderstab. Da er det vigtigt, at der i Sagregisteret er Plads til det Stof, der er nødvendigt for Oplysnings- og Undervisningsarbejdet. *Andrup* foreslog at udskyde Vedtagelsen til næste Aar. Men brug saa blot en Dag til at prøve de to Systemer, og skriv saa til Udvalget om Deres Resultater! *Sekretæren* mente, at navnlig Gruppen »Ubestemmelige Genstande« i Folkemuseets Registrant vilde blive uhaandterlig — i hvert Fald for Nationalmuseets 2. Afd.s Vedkommende. Der er Tale om to Ting: Folkemuseets Genstande lader sig i Reglen bestemme efter Brugens. Men jordfundne Sager kan ikke fint artsbestemmes. Det mærkes, at Jespersen kun har haft med den ene Slags at gøre. Tvivlede paa, at et fælles System kan opnaas. Som Tilsynsførende skal jeg ikke kræve andet end en velført Protokol! Anbefalede at udskyde Af-

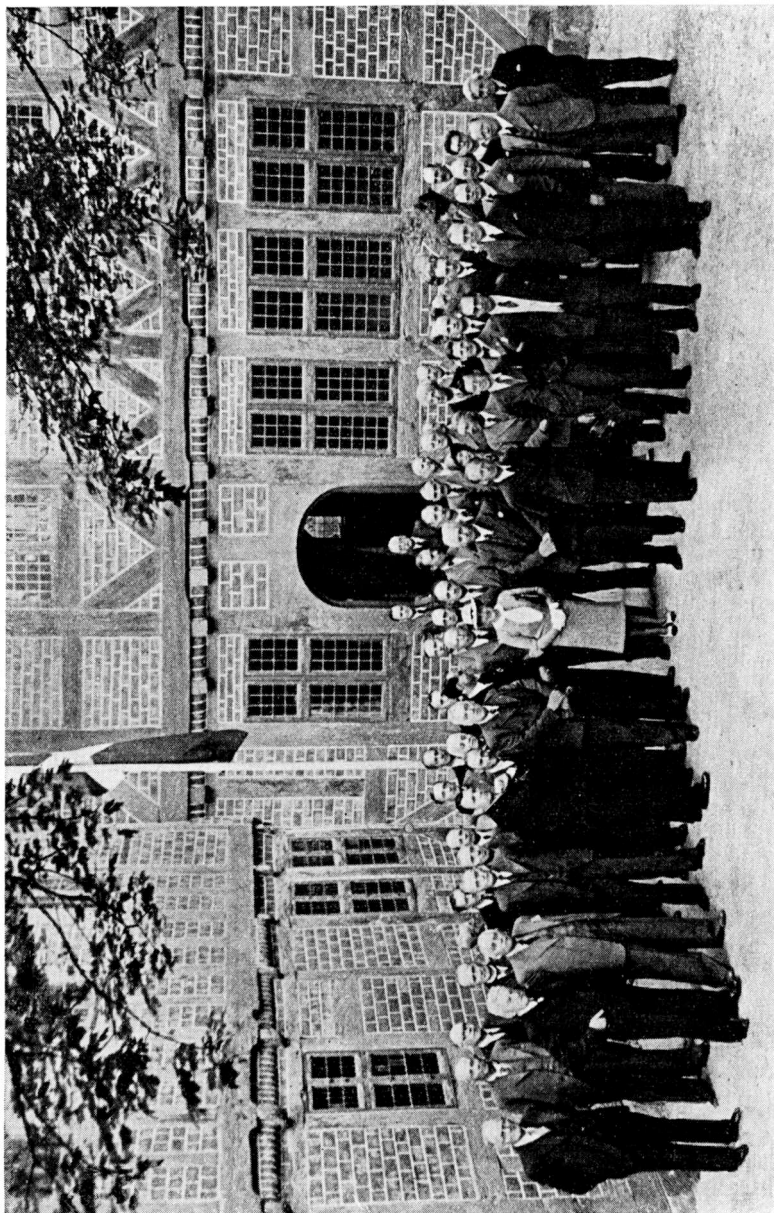
gørelsen, til de skandinaviske Kolleger har udtalt sig. — Det vedtoges.

Under Punkt 4 paa Dagsordenen, Eventuelt, foreslog *Friis*, at man undlod at spille Tid med Navneopraab og Regnskabsaflægelse ved Møderne, men i Stedet omdelte en Tryksag med disse Oplysninger til Deltagerne. Ønskede mere Diskussion af praktisk Museumsteknik. Indbød Foreningen til at holde Aarsmøde i Hjørring 1943, naar Byen holder Jubilæum. *H. P. Hansen* anbefalede at sætte Museernes Entre op. Herning Museum har haft gode Erfaringer i saa Henseende. *Ernst*: Folk lægger større Vægt paa at se det, der skal betales for. *Uldall*: Frilandsmuseets Erfaringer viser, at Prisen heller ikke maa være for høj. Anbefalede Rabatpris for Familier. *Andrup*: Folk bør i det mindste betale saa meget som en Sporvognsbillet. Ellers driver let tilfældige Folk ind og ødelægger Genstandene. *Alb. Thomsen* havde paa flere Skolefolks Vegne faaet overdraget at protestere mod Tidspunktet for Aarsmødets Afholdelse. Bestyrelsen er enig om at forelægge Protesten paa Fællesforeningens Møde. Der vedtoges derefter følgende Resolution: »Dansk kulturhist. Museumsforen. opfordrer Bestyrelsen for Dansk historisk Fællesforening til fremtidig at søge Aarsmøderne afholdt paa et Tidspunkt, som ikke falder sammen med Skolernes Eksamensperiode, da adskillige Lærere, der staar som Ledere eller Bestyrelsesmedlemmer i Provinsmuseer, ellers vil være forhindret i at give Møde«.

Ved Programmets sidste Punkt, *Bestyrelsesvalget*, oplyste *Sekretæren*, at Formanden oprindelig havde tænkt at nedlægge sit Hverv, efter at der nu var opnaaet et positivt Resultat. Men i Betragtning af Forholdene havde han nu ment at burde fortsætte endnu et Aar. Sekretæren havde ligeledes tænkt at frabede sig Genvalg. Men Formanden har gjort det til en Betingelse for sin Forbliven, at ogsaa Sekretæren bliver. Min nuværende Dobbeltstilling som Tillidsmand for Provinsmuseerne og som Nationalmuseets Repræsentant i Museumsnævnet vil let kunne føre til Utilfredshed, og jeg er kun villig til at modtage Genvalg af Hensyn til Formanden. — Hele Bestyrelsen genvalgte. Ogsaa Revisoren genvalgte.

Det vedtoges til Slut at sende Formanden, J. S. Møller, og Folketingsmand Vanggaard telegrafiske Hilsner fra Mødet, samt at foretage følgende Tilføjelse i Foreningens Love: »Formanden repræsenterer Foreningen i Museumsnævnet«. Endvidere godkendtes Formandens Forslag til Resolution. — Derefter hævdedes Mødet.

Efter Mødet deltog Museumsrepræsentanterne i en Frokost, hvortil Odense Bys offentlige Samlinger havde indbudt.

Deltagerne i Dansk Historisk Fællesforenings Aarsmøde samlet i »Montergaarden«.